

**Tekst Konvencije o smanjenju
slučajeva bezdržavljanstva iz 1961. godine**

sadrži

Uvodnu napomenu

Ureda Visokog povjerenika

Ujedinjenih naroda za izbjeglice

UVODNA NAPOMENA
Ureda Visokog povjerenika
Ujedinjenih naroda za izbjeglice
(UNHCR)

KONVENCIJA O SMANJENJU SLUČAJEVA BEZDRŽAVLJANSTVA donesena je 30. kolovoza 1961. godine, a na snagu je stupila 13. prosinca 1975. godine. Ona upotpunjuje Konvenciju o pravnom položaju osoba bez državljanstva iz 1954. godine, a rezultat je više od desetljeća dugih međunarodnih pregovora o tome kako izbjeći pojavu bezdržavljanstva. Ova dva ugovora zajedno čine temelj međunarodnog pravnog okvira koji se bavi bezdržavljanstvom, fenomenom koji i dalje negativno utječe na živote milijuna osoba u svijetu. Konvencija iz 1961. godine najvažniji je međunarodni instrument koji uređuje pravila za primanje u državljanstvo i sprečavanje gubitka državljanstva kako bi se spriječila pojava slučajeva bezdržavljanstva. Odredivši pravila koja ograničavaju učestalost bezdržavljanstva, Konvencija provodi članak 15. Opće deklaracije o ljudskim pravima koji priznaje da „svatko ima pravo na državljanstvo“.

Osnovna je ideja Konvencije iz 1961. godine da države potpisnice zadrže pravo detaljne razrade vlastitih zakona o državljanstvu, no da to čine u skladu s međunarodnim normama vezanim uz državljanstvo, uključujući načelo o izbjegavanju pojave bezdržavljanstva. Usvajanjem zaštitnih mjera iz Konvencije koje sprečavaju bezdržavljanstvo, države potpisnice tijekom vremena doprinose smanjenju broja osoba bez državljanstva. Konvencija teži uspostavi ravnoteže između prava pojedinaca i državnih interesa određivanjem općih pravila za sprečavanje bezdržavljanstva, istovremeno dopuštajući i poneku iznimku od tih pravila.

Konvencija iz 1961. godine propisuje mjere zaštite od bezdržavljanstva u nekoliko različitih konteksta. U središtu pozornosti Konvencije nalazi se sprečavanje bezdržavljanstva pri rođenju tako što se od država potpisnica traži da dodijeli državljanstvo djeci rođenoj na njihovu teritoriju, kao i djeci rođenoj u inozemstvu čiji su roditelji njihovi državljani, a koja bi inače ostala bez državljanstva. Kako bi u takvim slučajevima spriječila pojavu bezdržavljan-

stva, države potpisnice takvoj djeci mogu dodijeliti državljanstvo po osnovi rođenja automatski, ili naknadno nakon predaje zahtjeva. Konvencija također želi spriječiti da osobe u kasnijoj životnoj dobi ostanu bez državljanstva tako što zabranjuje oduzimanje državljanstva državljanima zemalja potpisnica – bilo gubitkom državljanstva, odricanjem od državljanstva ili uskraćivanjem prava na državljanstvo – u svim situacijama kada bi to rezultiralo bezdržavljanstvom. Naposljetku, Konvencija nalaže državama ugovornicama da izbjegavaju pojavu bezdržavljanstva u kontekstu prijenosa teritorija. U svim ovim scenarijima, mjere zaštite iz Konvencije aktiviraju se samo u slučajevima kada bi u protivnom došlo do bezdržavljanstva, te samo za osobe koje imaju neku poveznicu s državom. Ove mjere služe kako bi se izbjegli mogući problemi vezani uz državljanstvo između država ugovornica.

Sukladno članku II. Konvencije iz 1961. godine, Opća skupština Ujedinjenih naroda je 1974. godine imenovala Ured Visokog povjerenika Ujedinjenih naroda za izbjeglice tijekom kojeg osoba koja se poziva na Konvenciju može podnijeti na razmatranje svoj zahtjev te zatražiti pomoć u njegovom predstavljanju odgovarajućem tijelu.¹ Opća skupština je kasnije povjerala UNHCR-u svjetski mandat sa zadatkom da prepozna, spriječi i smanji pojavu bezdržavljanstva te zaštititi osobe bez državljanstva, uz poseban zahtjev da Ured „pruža potrebne tehničke i savjetodavne usluge vezane uz pripremu i provedbu zakona o državljanstvu”.² Izvršni odbor Programa Visokog povjerenika izdao je daljnje smjernice o provedbi tih odgovornosti. Čak i u državama koje nisu potpisnice, Konvencija iz 1961. godine služi kao kriterij za prepoznavanje praznina u zakonima o državljanstvu, te ju UNHCR koristi kao osnovu za tehničke savjete koje pruža vladama.

Konvencija o smanjenju slučajeva bezdržavljanstva iz 1961. godine danas je od ključne važnosti jer bezdržavljanstvo uporno opstaje u nekim dugotrajnim situacijama te se i dalje javlja kao posljedica nekih novih događanja. S obzirom na poziv Visokog povjerenika da se do 2024. godine okonča pojava bezdržavljanstva, UNHCR ponovno ulaže napore kako bi potaknuo države da prihvate oba ugovora koji uređuju ovo pitanje.

¹ Odluke Opće skupštine 3274 (XXIX) iz 10. prosinca 1974. godine te 31/36 iz 30. studenog 1976. godine

² Odluka Opće skupštine 50/152 iz 21. prosinca 1995. godine

Iznimno je važno da odredbe ove Konvencije budu općepoznate te da svi dionici sudjeluju u naporima prema povećanju broja država potpisnica Konvencije kako bi zajednički riješili teški položaj osoba bez državljanstva u svijetu.

Informacije o pristupanju Konvenciji o smanjenju slučajeva bezdržavljanstva iz 1961. godine i Konvenciji o pravnom položaju osoba bez državljanstva iz 1954. godine, te o ostalim važnim pojedinostima mogu se dobiti od UNHCR-a ili na UNHCR-ovoj mrežnoj stranici Refworld na poveznici www.refworld.org/statelessness.html.

Ženeva, svibanj 2014.

KONVENCIJA
o Smanjenju Slučajeva Bezdržavljanstva

DRŽAVE UGOVORNICE,

DJELUJUĆI u skladu s rezolucijom 896 (IX), koju je usvojila Opća skupština Ujedinjenih naroda 4. prosinca 1954.,

SMATRAJUĆI poželjnim smanjiti bezdržavljanstvo putem međunarodnog ugovora,

SPORAZUMJELE su se kako slijedi:

Članak 1.

1. Država ugovornica dodjeljuje svoje državljanstvo osobi rođenoj na njezinom državnom području koja bi inače bila bez državljanstva. To se državljanstvo dodjeljuje:

- (a) pri rođenju, po sili zakona, ili
- (b) na zahtjev podnesen odgovarajućem tijelu, od strane ili u ime dotične osobe, na način propisan unutarnjim pravom. Uz uvjete odredaba stavka 2. ovog članka, takav se zahtjev ne može odbiti.

Država ugovornica koja omogućava dodjeljivanje svog državljanstva u skladu s podstavkom (b) ovog stavka može također omogućiti dodjeljivanje svog državljanstva po sili zakona u takvoj dobi i pod takvim uvjetima koji mogu biti propisani unutarnjim pravom.

2. Država ugovornica može dodjeljivanje svog državljanstva u skladu s podstavkom (b) stavka 1. ovog članka uvjetovati ispunjenjem jednog ili više sljedećih uvjeta:

- (a) da je zahtjev podnesen tijekom razdoblja kojeg je odredila država ugovornica, koje započinje najkasnije u dobi od osamnaest godina i završava najranije u dobi od dvadeset i jedne godine, tako da dotična osoba ipak na raspolaganju ima barem jednu godinu tijekom koje može osobno podnijeti zahtjev, a da ne mora prethodno dobiti pravno odobrenje da to učini;
- (b) da je dotična osoba imala uobičajeno boravište na državnom području države ugovornice tijekom onog razdoblja kojeg može odrediti ta država, a koje ne traje dulje od pet godina neposredno prije podnošenja zahtjeva ili sveukupno deset godina;
- (c) da dotična osoba nije osuđivana za kazneno djelo protiv nacionalne sigurnosti niti da joj je izrečena kazna zatvora od pet ili više godina zbog počinjenja kaznenog djela;
- (d) da je dotična osoba uvijek bila bez državljanstva.

3. Bez obzira na odredbe stavaka 1. (b) i 2. ovog članka, dijete rođeno u braku na državnom području države ugovornice čije majka ima državljanstvo te države, rođenjem stječe to državljanstvo ukoliko bi u protivnom bilo bez državljanstva.

4. Država ugovornica dodjeljuje svoje državljanstvo osobi koja bi u protivnom bila bez državljanstva i koja nije u mogućnosti steći državljanstvo države ugovornice na čijem je državnom području rođena, budući da je prošla dob za podnošenje svog zahtjeva ili nije ispunila tražene uvjete boravka, ako je jedan od roditelja u trenutku rođenja te osobe imao državljanstvo prve gore spomenute države ugovornice. Ukoliko roditelji te osobe u trenutku njezina rođenja nisu imali isto državljanstvo, pitanje hoće li državljanstvo dotične osobe slijediti državljanstvo oca ili majke odredit će unutarnje pravo te države ugovornice. Ukoliko je potrebno podnijeti zahtjev za takvo državljanstvo, zahtjev se podnosi odgovarajućem tijelu od strane ili u ime podnositelja zahtjeva, na način propisan unutarnjim pravom. Uz uvjete odredbi stavka 5. ovog člana, takav zahtjev ne može se odbiti.

5. Država ugovornica može dodjeljivanje svog državljanstva u skladu s odredbama stavka 4. ovog članka može uvjetovati ispunjenjem jednog ili više sljedećih uvjeta:
 - (a) da je zahtjev podnesen prije nego što podnositelj zahtjeva navrši dob koju je odredila država ugovornica, a koja ne može biti manja od dvadeset i tri godine;
 - (b) da je dotična osoba imala uobičajeno boravište na državnom području države ugovornice tijekom razdoblja koje neposredno prethodi podnošenju zahtjeva i koje može odrediti ta država, a nije duže od tri godine;
 - (c) da je dotična osoba uvijek bila bez državljanstva.

Članak 2.

Nahoće pronađeno na državnom području države ugovornice, u nedostatku dokaza koji potvrđuju suprotno, smatra se rođenim na tom državnom području od roditelja koji imaju državljanstvo te države.

Članak 3.

U svrhu utvrđivanja obveza država ugovornica na temelju ove Konvencije, rođenje na brodu ili u zrakoplovu smatra se da se dogodilo, ovisno o slučaju, na državnom području države čiju zastavu brod vije ili na državnom području države u kojoj je zrakoplov registriran.

Članak 4.

1. Država ugovornica dodjeljuje svoje državljanstvo osobi koja nije rođena na državnom području države ugovornice koja bi u protivnom bila bez državljanstva, ukoliko je u trenutku njezina rođenja jedan od roditelja imao državljanstvo te države. Ukoliko roditelji te osobe u trenutku njezina rođenja nisu imali isto državljanstvo, pitanje hoće li državljanstvo dotične osobe slijediti državljanstvo oca ili majke odredit će unutarnje pravo te države ugovornice. Državljanstvo dodijeljeno u skladu s odredbama ovog stavka dodjeljuje se:

- (a) pri rođenju, po sili zakona, ili
- (b) na zahtjev podnesen odgovarajućem tijelu, od strane ili u ime dotične osobe, na način propisan unutarnjim pravom. Pridržavajući se odredaba stavka 2. ovog članka, takav se zahtjev ne može odbiti.

2. Država ugovornica može dodjeljivanje svog državljanstva u skladu s odredbama stavka 1. ovog članka uvjetovati ispunjenjem jednog ili više sljedećih uvjeta:

- (a) da je zahtjev podnesen prije nego što podnositelj zahtjeva navrši dob koju je odredila država ugovornica, a koja ne može biti manja od dvadeset i tri godine;
- (b) da je dotična osoba imala uobičajeno boravište na državnom području države ugovornice tijekom razdoblja koje neposredno prethodi podnošenju zahtjeva i koje može odrediti ta država, a nije duže od tri godine;
- (c) da dotična osoba nije osuđivana za kazneno djelo protiv nacionalne sigurnosti;
- (d) da je dotična osoba uvijek bila bez državljanstva.

Članak 5.

1. Ukoliko pravo države ugovornice predviđa gubitak državljanstva kao posljedicu bilo kakve promjene u osobnom statusu osobe poput braka, prestanka braka, pozakonjenja, priznavanja ili posvojenja, takav gubitak bit će uvjetovan posjedovanjem ili stjecanjem drugog državljanstva.

2. Ukoliko, prema pravu države ugovornice, dijete rođeno izvan braka gubi državljanstvo te države kao posljedicu priznavanja očinstva, daje mu se mogućnost ponovnog stjecanja tog državljanstva putem pisanog zahtjeva

odgovarajućem tijelu, pri čemu uvjeti koji uređuju takav zahtjev nisu stroži od onih utvrđenih stavkom 2. članka 1. ove Konvencije.

Članak 6.

Ukoliko pravo države ugovornice predviđa gubitak njezinog državljanstva supružnika ili djece osobe kao posljedicu toga što je ta osoba izgubila ili joj je bilo oduzeto to državljanstvo, takav gubitak uvjetovan je o njihovim posjedovanjem ili stjecanjem drugog državljanstva.

Članak 7.

1. (a) Ukoliko pravo države ugovornice dozvoljava odricanje od državljanstva, takvo odricanje neće dovesti do gubitka državljanstva osim ako dotična osoba posjeduje ili stekne drugo državljanstvo.
(b) Odredbe podstavka (a) ovog stavka se ne primjenjuju kada njihova primjena ne bi bila u skladu s načelima navedenim u člancima 13. i 14. Opće deklaracije o ljudskim pravima koju je 10. prosinca 1948. odobrila Opća skupština Ujedinjenih naroda.
2. Državljanin države ugovornice koji u stranoj zemlji traži prirođenje neće izgubiti svoje državljanstvo osim ako stekne ili mu je zajamčeno stjecanje državljanstva te strane zemlje.
3. Pridržavajući se odredaba stavaka 4. i 5. ovog članka, državljanin države ugovornice neće izgubiti svoje državljanstvo i tako postati bez državljanstva iz razloga odlaska, prebivanja u inozemstvu, propusta pri prijavi ili bilo kojeg drugog razloga.
4. Prirodna osoba može izgubiti svoje državljanstvo zbog prebivanja u inozemstvu tijekom razdoblja, koje nije kraće od sedam uzastopnih godina, određenog pravom dotične države ugovornice, ako propusti prijaviti odgovarajućem tijelu svoju namjeru zadržavanja svog državljanstva.
5. U slučaju državljanina države ugovornice rođenog izvan njezinog državnog područja, pravo te države može zadržavanje njezinog državljanstva nakon isteka godine dana nakon njegovog stjecanja punoljetnosti uvjetovati prebivanjem na državnom području države u tom trenutku ili prijavom

odgovarajućem tijelu.

6. Izuzev okolnosti spomenutih u ovom članku, osoba neće izgubiti državljanstvo države ugovornice ukoliko bi zbog takvog gubitka ostala bez državljanstva, bez obzira što takav gubitak nije izričito zabranjen niti jednom drugom odredbom ove Konvencije.

Članak 8.

1. Država ugovornica neće oduzeti osobi njezino državljanstvo ukoliko bi zbog takvog oduzimanja osoba ostala bez državljanstva.

2. Bez obzira na odredbe stavka 1. ovog članka, osobi može biti oduzeto državljanstvo države ugovornice:

- (a) u okolnostima u kojima je, na temelju stavaka 4. i 5. članka 7., dozvoljeno da osoba izgubi svoje državljanstvo;
- (b) kada je državljanstvo stečeno lažnim predstavljanjem ili prijevarom.

3. Bez obzira na odredbe stavka 1. ovog članka, država ugovornica može pridržati pravo oduzeti osobi svoje državljanstvo ukoliko u trenutku potpisivanja, ratifikacije ili pristupa posebno odredi da pridržava takvo pravo s jedne ili više od sljedećih osnova, koje u tom trenutku postoje u njezinom unutarnjem pravu:

- (a) da je, u suprotnosti sa svojom obvezom lojalnosti prema državni ugovornici, osoba,
 - (i) ne poštujući izričitu zabranu države ugovornice, pružala ili nastavila pružati usluge, ili primala ili nastavila primati novčane naknade za zaposlenje od druge države, ili
 - (ii) se ponašala na način koji ozbiljno šteti vitalnim interesima države;
- (b) da je osoba prisegnula, ili dala službenu izjavu o pripadnosti drugoj državi, ili pružila konačan dokaz o svojoj odluci da se odrekne pripadnosti državi ugovornici.

4. Država ugovornica neće koristiti svoje pravo oduzimanja dozvoljeno stavcima 2. ili 3. ovog članka osim u skladu sa zakonom, koji dotičnoj osobi pruža pravo na pošteno saslušanje pred sudom ili drugim neovisnim tijelom.

Članak 9.

Država ugovornica ne može niti jednoj osobi ili skupini osoba oduzeti njihovo državljanstvo zbog rasnih, etničkih, vjerskih ili političkih razloga.

Članak 10.

1. Svaki ugovor između država ugovornica koji predviđa prijenos državnog područja će sadržavati odredbe kojima je cilj osigurati da niti jedna osoba ne ostane bez državljanstva kao rezultat prijenosa. Država ugovornica svojim najboljim naporima osigurava da svi takvi ugovori sklopljeni između nje i države koja nije stranka ove Konvencije sadržavaju takve odredbe.

2. U nedostatku takvih odredaba, država ugovornica kojoj je preneseno državno područje ili koja je na drugi način stekla državno područje, dodjeljuje svoje državljanstvo onim osobama koje bi u protivnom postale osobe bez državljanstva kao rezultat prijenosa ili stjecanja.

Članak 11.

Države ugovornice promiču osnivanje tijela u okviru Ujedinjenih naroda, što je prije moguće nakon polaganja šeste isprave o ratifikaciji ili pristupu, kojem osoba zahtijevajući povlasticu iz ove Konvencije može podnijeti na razmatranje svoj zahtjev te zatražiti pomoć u njegovom predstavljanju odgovarajućem tijelu.

Članak 12.

1. U odnosu na državu ugovornicu koja, u skladu s odredbama stavka 1. članka 1. ili članka 4. ove Konvencije, ne dodjeljuje svoje državljanstvo po sili zakona pri rođenju, odredbe stavka 1. članka 1. ili članka 4., ovisno o slučaju, primjenjuju se na osobe rođene prije, kao i na osobe rođene nakon stupanja ove Konvencije na snagu.

2. Odredbe stavka 4. članka 1. ove Konvencije primjenjuju se na osobe rođene prije, kao i na osobe rođene nakon njezina stupanja na snagu.

3. Odredbe članka 2. ove Konvencije primjenjuju se samo na nahočad nađenu

na državnom području države ugovornice nakon stupanja ove Konvencije na snagu za tu državu.

Članak 13.

Ova Konvencija neće se tumačiti na način da utječe na bilo koje odredbe koje više pridonose smanjenju slučajeva bezdržavljanstva koje može sadržavati pravo bilo koje države ugovornice i koje su na snazi sada ili od sada nadalje, ili koje mogu biti sadržane u bilo kojoj drugoj konvenciji, ugovoru ili sporazumu, koji su na snazi sada ili od sada nadalje, između dviju ili više država ugovornica.

Članak 14.

Svi sporovi između država ugovornica u vezi s tumačenjem ili primjenom ove Konvencije koji se ne mogu riješiti drugim putem podnose se Međunarodnom sudu na zahtjev bilo koje od stranaka u sporu.

Članak 15.

1. Ova Konvencija primjenjuje se na sva nesamoupravna, starateljska, kolonijalna i druga nematična područja, za čije je međunarodne odnose odgovorna bilo koja država ugovornica; dotična država ugovornica proglasit će, uz uvjet odredaba stavka 2. ovog članka, u trenutku potpisivanja, ratifikacije ili pristupa, nematična područja ili područja na koja se primjenjuje Konvencija ipso facto kao rezultat takvog potpisivanja, ratifikacije ili pristupa.

2. U svakom slučaju u kojem se, u svrhu državljanstva, s nematičnim područjem ne postupa kao s matičnim područjem, ili u svakom slučaju u kojem je potrebna prethodna suglasnost nematičnog područja prema ustavnim zakonima i praksama države ugovornice ili nematičnog područja za primjenu Konvencije na to područje, ta država ugovornica poduzima napore kako bi osigurala potreban pristanak nematičnog područja unutar razdoblja od dvanaest mjeseci od datuma potpisivanja Konvencije od strane te države ugovornice, a po čijem primitku država ugovornica obavještava glavnog tajnika Ujedinjenih naroda. Ova se Konvencija primjenjuje na područje ili područja navedena u toj obavijesti od datuma nakon što ju je primio glavni tajnik.

3. Nakon isteka razdoblja od dvanaest mjeseci spomenutog u stavku 2. ovog članka, dotične države ugovornice obavještavaju glavnog tajnika o rezultatima konzultacija s tim nematičnim područjima za čije su međunarodne odnose odgovorne i čiji pristanak za primjenu ove Konvencije može biti uskraćen.

Članak 16.

1. Ova Konvencija je otvorena za potpisivanje u sjedištu Ujedinjenih naroda od 30. kolovoza 1961. do 31. svibnja 1962.
2. Ova Konvencija je otvorena za potpisivanje u ime:
 - (a) svake države članice Ujedinjenih naroda;
 - (b) svake druge države pozvane da sudjeluje na Konferenciji Ujedinjenih naroda o uklanjanju ili smanjenju budućih slučajeva bezdržavljanstva;
 - (c) svih država kojima Opća skupština Ujedinjenih naroda može uputiti poziv za potpisivanje ili pristup.
3. Ova Konvencija podliježe ratifikaciji i isprave o ratifikaciji se polažu kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda.
4. Ova Konvencija je otvorena za pristup državama navedenim u stavku 2. ovog članka. Pristup stupa na snagu polaganjem isprave o pristupu kod glavnog tajnika Ujedinjenih naroda.

Članak 17.

1. U trenutku potpisivanja, ratifikacije ili pristupa, svaka država može staviti rezervu u pogledu članaka 11., 14. ili 15.
2. Nisu dopuštene nikakve druge rezerve na ovu Konvenciju.

Članak 18.

1. Ova Konvencija stupa na snagu dvije godine nakon datuma polaganja šeste isprave o ratifikaciji ili pristupu.
2. Za svaku državu koja ratificira ili pristupi ovoj Konvenciji nakon polaganja šeste isprave o ratifikaciji ili pristupu, ona stupa na snagu devedesetog dana

nakon što ta država položi svoju ispravu o ratifikaciji ili pristupu ili datumom na koji ova Konvencija stupa na snagu u skladu s odredbama stavka 1. ovog članka, ovisno o tome što je kasnije.

Članak 19.

1. Svaka država ugovornica može otkazati ovu Konvenciju u bilo kojem trenutku pisanom obaviješću upućenom glavnom tajniku Ujedinjenih naroda. Taj otkaz stupa na snagu za dotičnu državu ugovornicu godinu dana nakon datuma njezina primitka od strane glavnog tajnika.
2. U slučajevima u kojima je, u skladu s odredbama članka 15., ova Konvencija postala primjenjiva na nematično područje države ugovornice, ta država može, u bilo kojem trenutku nakon toga, uz pristanak dotičnog područja, obavijestiti glavnog tajnika Ujedinjenih naroda o otkazu ove Konvencije zasebno u odnosu na to područje. Otkaz stupa na snagu godinu dana nakon datuma primitka takve obavijesti od strane glavnog tajnika, koji obavještava sve druge države ugovornice o takvoj obavijesti i datumu njezina primitka.

Članak 20.

1. Glavni tajnik Ujedinjenih naroda obavještava sve članice Ujedinjenih naroda i države nečlanice navedene u članku 16. o sljedećim pojedinostima:
 - (a) potpisivanjima, ratifikacijama i pristupima na temelju članka 16.;
 - (b) rezervama na temelju članka 17.;
 - (c) datumu na koji ova Konvencija stupa na snagu u skladu sa člankom 18.;
 - (d) otkazima na temelju članka 19.
2. Glavni tajnik Ujedinjenih naroda, najkasnije nakon polaganja šeste isprave o ratifikaciji ili pristupu, skreće pozornost Općoj skupštini na pitanje osnivanja takvog tijela koje je, u skladu sa člankom 11., tamo spomenuto.

Članak 21.

Ovu Konvenciju registrira glavni tajnik Ujedinjenih naroda na datum njezinog stupanja na snagu.

U POTVRDU TOGA, niže potpisani opunomoćenici, potpisali su ovu Konvenciju.

SASTAVLJENO u New Yorku, ovog tridesetog dana kolovoza, tisućudevetstošezdesetiprve, u jednom primjerku, čiji su kineski, engleski, francuski, ruski i španjolski tekstovi jednako vjerodostojni i koji se pohranjuju u arhiv Ujedinjenih naroda, a čije ovjerene preslike glavni tajnik dostavlja svim članicama Ujedinjenih naroda i državama nečlanicama spomenutim u članku 16. ove Konvencije.

DONE at New York, this thirtieth day of August, one thousand nine hundred and sixty-one, in a single copy, of which the Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic and which shall be deposited in the archives of the United Nations, and certified copies of which shall be delivered by the Secretary-General of the United Nations to all members of the United Nations and to the non-member States referred to in Article 16 of this Convention.

IN WITNESS OF the undersigned Plenipotentiaries have signed this Convention.

This Convention shall be registered by the Secretary-General of the United Nations on the date of its entry into force.

Article 21

2. The Secretary-General of the United Nations shall, after the deposit of the sixth instrument of ratification or accession at the latest, bring to the attention of the General Assembly the question of the establishment, in accordance with Article 11, of such a body as therein mentioned.

1. The Secretary-General of the United Nations shall notify all Members of the United Nations and the non-member States referred to in Article 16 of the following particulars:
 - (a) signatures, ratifications and accessions under Article 16;
 - (b) reservations under Article 17;
 - (c) the date upon which this Convention enters into force in pursuance of Article 18;
 - (d) denunciations under Article 19.

Article 20

2. In cases where, in accordance with the provisions of Article 15, this Convention has become applicable to a non-metropolitan territory of a Contracting State, that State may at any time thereafter, with the consent of the territory concerned, give notice to the Secretary-General of the United Nations denouncing this Convention separately in respect to that territory. The denunciation shall take effect one year after the date of the receipt of such notice by the Secretary-General, who shall notify all other Contracting States of such notice and the date of receipt thereof.
1. Any Contracting State may denounce this Convention at any time by a written notification addressed to the Secretary-General of the United Nations. Such denunciation shall take effect for the Contracting State concerned one year after the date of its receipt by the Secretary-General.

Article 19

2. For each State ratifying or acceding to this Convention after the deposit of the sixth instrument of ratification or accession, it shall enter into force on the nineteenth day after the deposit by such State of its instrument of ratification or accession or on the date on which this Convention enters into force in accordance with the provisions of paragraph 1 of this Article, whichever is the later.
1. This Convention shall enter into force two years after the date of the deposit of the sixth instrument of ratification or accession.

Article 18

1. At the time of signature, ratification or accession any State may make a reservation in respect of Articles 11, 14 or 15.
2. No other reservations to this Convention shall be admissible.

Article 17

4. This Convention shall be open for accession by the States referred to in paragraph 2 of this Article. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Secretary-General of the United Nations.

3. This Convention shall be ratified and the instruments of ratification shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

2. This Convention shall be open for signature on behalf of:
 - (a) any State Member of the United Nations;
 - (b) any other State invited to attend the United Nations Conference on the Elimination or Reduction of Future Statelessness;
 - (c) any State to which an invitation to sign or to accede may be addressed by the General Assembly of the United Nations.

1. This Convention shall be open for signature at the Headquarters of the United Nations from 30 August 1961 to 31 May 1962.

Article 16

3. After the expiry of the twelve-month period mentioned in paragraph 2 of this Article, the Contracting States concerned shall inform the Secretary-General of the results of the consultations with those non-metropolitan territories for whose international relations they are responsible and whose consent to the application of this Convention may have been withheld.

territory, that Contracting State shall endeavour to secure the needed consent of the non-metropolitan territory within the period of twelve months from the date of signature of the Convention by that Contracting State, and when such consent has been obtained the Contracting State shall notify the Secretary-General of the United Nations. This Convention shall apply to the territory or territories named in such notification from the date of its receipt by the Secretary-General.

2. In any case in which, for the purpose of nationality, a non-metropolitan territory is not treated as one with the metropolitan territory, or in any case in which the previous consent of a non-metropolitan territory is required by the constitutional laws or practices of the Contracting State or of the non-metropolitan territory for the application of the Convention to that ter-

1. This Convention shall apply to all non-self-governing, trust, colonial and other non-metropolitan territories for the international relations of which any Contracting State is responsible; the Contracting State concerned shall, subject to the provisions of paragraph 2 of this Article, at the time of signature, ratification or accession, declare the non-metropolitan territory or territories to which the Convention shall apply *ipso facto* as a result of such signature, ratification or accession.

Article 15

Any dispute between Contracting States concerning the interpretation or application of this Convention which cannot be settled by other means shall be submitted to the International Court of Justice at the request of any one of the parties to the dispute.

Article 14

This Convention shall not be construed as affecting any provisions more conducive to the reduction of statelessness which may be contained in the law of any Contracting State now or hereafter in force, or may be contained in any other convention, treaty or agreement now or hereafter in force between two or more Contracting States.

Article 13

3. The provisions of Article 2 of this Convention shall apply only to findings found in the territory of a Contracting State after the entry into force of the Convention for that State.

2. The provisions of paragraph 4 of Article 1 of this Convention shall apply to persons born before as well as to persons born after its entry into force.

1. In relation to a Contracting State which does not, in accordance with the provisions of paragraph 1 of Article 1 or of Article 4 of this Convention, grant its nationality at birth by operation of law, the provisions of paragraph 1 of Article 1 or of Article 4, as the case may be, shall apply to persons born before as well as to persons born after the entry into force of this Convention.

Article 12

The Contracting States shall promote the establishment within the framework of the United Nations, as soon as may be after the deposit of the sixth instrument of ratification or accession, of a body to which a person claiming the benefit of this Convention may apply for the examination of his claim and for assistance in presenting it to the appropriate authority.

Article 11

1. Every treaty between Contracting States providing for the transfer of territory shall include provisions designed to secure that no person shall become stateless as a result of the transfer. A Contracting State shall use its best endeavors to secure that any such treaty made by it with a State which is not a Party to this Convention includes such provisions.

2. In the absence of such provisions a Contracting State to which territory is transferred or which otherwise acquires territory shall confer its nationality on such persons as would otherwise become stateless as a result of the transfer or acquisition.

Article 10

A Contracting State may not deprive any person or group of persons of their nationality on racial, ethnic, religious or political grounds.

Article 9

4. A Contracting State shall not exercise a power of deprivation permitted by paragraphs 2 or 3 of this Article except in accordance with law, which shall provide for the person concerned the right to a fair hearing by a court or other independent body.

- the law of that State may make the retention of its nationality after the expiry of one year from his attaining his majority conditional upon residence at that time in the territory of the State or registration with the appropriate authority.
6. Except in the circumstances mentioned in this Article, a person shall not lose the nationality of a Contracting State, if such loss would render him stateless, notwithstanding that such loss is not expressly prohibited by any other provision of this Convention.
- Article 8
1. A Contracting State shall not deprive a person of his nationality if such deprivation would render him stateless.
2. Notwithstanding the provisions of paragraph 1 of this Article, a person may be deprived of the nationality of a Contracting State:
- (a) in the circumstances in which, under paragraphs 4 and 5 of Article 7, it is permissible that a person should lose his nationality;
- (b) where the nationality has been obtained by misrepresentation or fraud.
3. Notwithstanding the provisions of paragraph 1 of this Article, a Contracting State may retain the right to deprive a person of his nationality, if at the time of signature, ratification or accession it specifies its retention of such right on one or more of the following grounds, being grounds existing in its national law at that time:
- (a) that, inconsistently with his duty of loyalty to the Contracting State, the person
- (i) has, in disregard of an express prohibition by the Contracting State rendered or continued to render services to, or received or continued to receive emoluments from, another State, or
- (ii) has conducted himself in a manner seriously prejudicial to the vital interests of the State;
- (b) that the person has taken an oath, or made a formal declaration, of allegiance to another State, or given definite evidence of his determination to repudiate his allegiance to the Contracting State.

5. In the case of a national of a Contracting State, born outside its territory,
 4. A naturalized person may lose his nationality on account of residence abroad for a period, not less than seven consecutive years, specified by the law of the Contracting State concerned if he fails to declare to the appropriate authority his intention to retain his nationality.
 3. Subject to the provisions of paragraphs 4 and 5 of this Article, a national of a Contracting State shall not lose his nationality, so as to become stateless, on the ground of departure, residence abroad, failure to register or on any similar ground.
 2. A national of a Contracting State who seeks naturalization in a foreign country shall not lose his nationality unless he acquires or has been accorded assurance of acquiring the nationality of that foreign country.
1. (a) If the law of a Contracting State entails loss or renunciation of nationality, such renunciation shall not result in loss of nationality unless the person concerned possesses or acquires another nationality.
 - (b) The provisions of sub-paragraph (a) of this paragraph shall not apply where their application would be inconsistent with the principles stated in Articles 13 and 14 of the Universal Declaration of Human Rights approved on 10 December 1948 by the General Assembly of the United Nations.

Article 7

If the law of a Contracting State provides for loss of its nationality by a persons spouse or children as a consequence of that person losing or being deprived of that nationality, such loss shall be conditional upon their possession or acquisition of another nationality.

Article 6

shall be given an opportunity to recover that nationality by written application to the appropriate authority, and the conditions governing such application shall not be more rigorous than those laid down in paragraph 2 of Article 1 of this Convention.

1. If the law of a Contracting State entails loss of nationality as a consequence of any change in the personal status of a person such as marriage, termination of marriage, legitimating, recognition or adoption, such loss shall be conditional upon possession or acquisition of another nationality.
2. If, under the law of a Contracting State, a child born out of wedlock loses the nationality of that State in consequence of a recognition of affiliation, he

Article 5

1. A Contracting State shall grant its nationality to a person, not born in the territory of a Contracting State, who would otherwise be stateless, if the nationality of one of his parents at the time of the person's birth was that of that State. If his parents did not possess the same nationality at the time of his birth, the question whether the nationality of the person concerned should follow that of the father or that of the mother shall be determined by the national law of such Contracting State. Nationality granted in accordance with the provisions of this paragraph shall be granted:
 - (a) at birth, by operation of law, or
 - (b) upon an application being lodged with the appropriate authority, by or on behalf of the person concerned, in the manner prescribed by the national law. Subject to the provisions of paragraph 2 of this Article, no such application may be rejected.
2. A Contracting State may make the grant of its nationality in accordance with the provisions of paragraph 1 of this Article subject to one or more of the following conditions:
 - (a) that the application is lodged before the applicant reaches an age, being not less than twenty-three years, fixed by the Contracting State;
 - (b) that the person concerned has habitually resided in the territory of the Contracting State for such period immediately preceding the lodging of the application, not exceeding three years, as may be fixed by that State;
 - (c) that the person concerned has not been convicted of an offence against national security;
 - (d) that the person concerned has always been stateless.

Article 4

For the purpose of determining the obligations of Contracting States under this Convention, birth on a ship or in an aircraft shall be deemed to have taken place in the territory of the State whose flag the ship flies or in the territory of the State in which the aircraft is registered, as the case may be.

Article 3

A foundling found in the territory of a Contracting State shall, in the absence of proof to the contrary, be considered to have been born within that territory of parents possessing the nationality of that State.

Article 2

5. The Contracting State may make the grant of its nationality in accordance with the provisions of paragraph 4 of this Article subject to one or more of the following conditions:

- (a) that the application is lodged before the applicant reaches an age, being not less than twenty-three years, fixed by the Contracting State; that the person concerned has habitually resided in the territory of the Contracting State for such period immediately preceding the lodging of the application, not exceeding three years, as may be fixed by that State;
- (b) that the person concerned has always been stateless;
- (c) that the application is lodged before the applicant reaches an age, being not less than twenty-three years, fixed by the Contracting State; that the person concerned has habitually resided in the territory of the Contracting State for such period immediately preceding the lodging of the application, not exceeding three years, as may be fixed by that State;

4. A Contracting State shall grant its nationality to a person who would otherwise be stateless and who is unable to acquire the nationality of the Contracting State in whose territory he was born because he has passed the age for lodging his application or has not fulfilled the required residence conditions, if the nationality of one of his parents at the time of the person's birth was that of the Contracting State first above-mentioned. If his parents did not possess the same nationality at the time of his birth, the question whether the nationality of the person concerned should follow that of the father or that of the mother shall be determined by the national law of such Contracting State. If application for such nationality is required, the application shall be made to the appropriate authority by or on behalf of the applicant in the manner prescribed by the national law. Subject to the provisions of paragraph 5 of this Article, such application shall not be refused.

Article I

1. A Contracting State shall grant its nationality to a person born in its territory who would otherwise be stateless. Such nationality shall be granted:
 - (a) at birth, by operation of law, or
 - (b) upon an application being lodged with the appropriate authority, by or on behalf of the person concerned, in the manner prescribed by the national law. Subject to the provisions of paragraph 2 of this Article, no such application may be rejected.

A Contracting State which provides for the grant of its nationality in accordance with sub-paragraph (b) of this paragraph may also provide for the grant of its nationality by operation of law at such age and subject to such conditions as may be prescribed by the national law.
2. A Contracting State may make the grant of its nationality in accordance with sub-paragraph (b) of paragraph 1 of this Article subject to one or more of the following conditions:
 - (a) that the application is lodged during a period, fixed by the Contracting State, beginning not later than at the age of eighteen years and ending not earlier than at the age of twenty-one years, so, however, that the person concerned shall be allowed at least one year during which he may himself make the application without having to obtain legal authorization to do so;
 - (b) that the person concerned has habitually resided in the territory of the Contracting State for such period as may be fixed by that State, not exceeding five years immediately preceding the lodging of the application nor ten years in all;
 - (c) that the person concerned has neither been convicted of an offence against national security nor has been sentenced to imprisonment for a term of five years or more on a criminal charge;
 - (d) that the person concerned has always been stateless.
3. Notwithstanding the provisions of paragraphs 1 (b) and 2 of this Article, a child born in wedlock in the territory of a Contracting State, whose mother has the nationality of that State, shall acquire at birth that nationality if it otherwise would be stateless.

CONVENTION
on the Reduction of Statelessness

THE CONTRACTING STATES,

ACTING in pursuance of resolution 896 (IX), adopted by the General Assembly of the United Nations on 4 December 1954,

CONSIDERING it desirable to reduce statelessness by international agreement,

HAVE AGREED as follows:

It is essential that the provisions of this Convention be widely known and that all stakeholders engage in efforts to achieve an increase in the number of accessions to the Convention, in order to address the plight of stateless persons around the world.

Information on accessions to the 1961 Convention on the Reduction of Stateless Persons; the 1954 Convention relating to the Status of Stateless Persons; as well as other relevant details, may be obtained from UNHCR, or from UNHCR's Refworld website at www.refworld.org/statelessness.html.

Geneva, May 2014

tionality to children automatically at birth or subsequently upon application. The Convention further seeks to prevent statelessness later in life by prohibiting the withdrawal of citizenship from States' nationals – either through loss, renunciation, or deprivation of nationality – when doing so would result in statelessness. Finally, the Convention instructs States to avoid statelessness in the context of transfer of territory. For all of these scenarios, the 1961 Convention safeguards are triggered only where statelessness would otherwise arise and for individuals who have some link with a country. These standards serve to avoid nationality problems which might arise between States.

Pursuant to article II of the Convention, in 1974 the United Nations General Assembly designated the Office of the United Nations High Commissioner for Refugees as the body to which individuals who claim the benefit of the Convention may apply for examination of their claims and for assistance in presenting them to the relevant authorities.⁽¹⁾ Subsequently, the General Assembly entrusted UNHCR with a global mandate to identify, prevent and reduce statelessness and protect stateless persons, specifically requesting that the Office “provide relevant technical and advisory services pertaining to the preparation and implementation of nationality legislation.”⁽²⁾ The Executive Committee of the High Commissioner’s Programme has provided further guidance on the implementation of these responsibilities. Even in States which are not parties, the 1961 Convention serves as a yardstick to identify gaps in nationality legislation, and is used by UNHCR as a basis for the technical advice it provides to Governments.

The 1961 Convention on the Reduction of Statelessness is of critical importance today as statelessness persists in some protracted situations and continues to arise in others. In light of the High Commissioner’s call to eradicate statelessness by 2024, UNHCR is renewing its efforts to encourage States to accede to both statelessness treaties.

⁽¹⁾ General Assembly Resolutions 3274 (XXIX) of 10 December 1974 and 31/36 of 30 November 1976
⁽²⁾ General Assembly Resolution 50/152 of 21 December 1995

The 1961 Convention establishes safeguards against statelessness in several different contexts. A central focus of the Convention is the prevention of statelessness at birth by requiring States to grant citizenship to children born on their territory, or born to their nationals abroad, who would otherwise be stateless. To prevent statelessness in such cases, States may either grant na-

Underlying the 1961 Convention is the notion that while States maintain the right to elaborate the content of their nationality laws, they must do so in compliance with international norms relating to nationality, including the principle that statelessness should be avoided. By adopting the 1961 Convention safeguards that prevent statelessness, States contribute to the reduction of statelessness over time. The Convention seeks to balance the rights of individuals with the interests of States by setting out general rules for the prevention of statelessness, and simultaneously allowing some exceptions to those rules.

The CONVENTION ON THE REDUCTION OF STATELESSNESS WAS adopted on 30 August 1961 and entered into force on 13 December 1975. It complements the 1954 Convention relating to the Status of Stateless Persons and was the result of over a decade of international negotiations on how to avoid the incidence of statelessness. Together, these two treaties form the foundation of the international legal framework to address statelessness, a phenomenon which continues to adversely affect the lives of millions of people around the world. The 1961 Convention is the leading international instrument that sets rules for the conferral and non-withdrawal of citizenship to prevent cases of statelessness from arising. By setting out rules to limit the occurrence of statelessness, the Convention gives effect to article 15 of the Universal Declaration of Human Rights which recognizes that “everyone has the right to a nationality.”

INTRODUCTORY NOTE
by the Office of the
United Nations High Commissioner for Refugees
(UNHCR)

**Text of the 1961 Convention
on the Reduction of Statelessness**

with an
Introductory Note
by the Office of the
United Nations High Commissioner for Refugees